

УДК 35.351

М. М. ВОЙТЮК,
аспірант, Національна академія державного управління
при Президентіві України

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Держава як суб'єкт суспільних відносин має важливе значення у вирішенні нагальних питань. Національний рівень – це найвищий і водночас початковий етап установлення інституційних відносин у країні. Інституціоналізація має надзвичайно важливе значення для соціального розвитку суспільства. У результаті інституціоналізації утворюється безперервний інституційний простір, унаслідок чого формується взаємозв'язок і взаємозалежність соціальних інститутів. Когерентність інститутів підтримує єдність і стійкість інституційної системи в цілому, дає синергетичний ефект їх взаємної роботи. Інституціоналізація соціальної сфери створює ієрархію формальних правил і норм, передбачаючи ускладнення процедури зміни інститутів у міру зростання їх ієрархічного рангу.

Соціальна політика нашої держави в останні роки потерпає від великої кількості проблем, що накопичуються з роками, створюючи непереборну негативну силу, що призводить до виникнення соціальних дисонансів та конфліктів в українському суспільстві. Визначивши роль держави в інституціоналізації соціальної політики, можливо знайти напрями гармонізації соціальних відносин в Україні, способи покращення її соціального становища.

Ключові слова: інститут, інституціоналізація, норми, правила, держава, соціальна політика, суспільні відносини.

М. М. VOYTUK,

post-graduate student, National Academy for Public Administration at the President of Ukraine

THE ROLE OF THE STATE IN INSTITUTIONALIZATION OF SOCIAL POLICY IN UKRAINE

The state as a subject of social relations is important in solving pressing issues. The national level is the highest, however, and the initial stage of establishing institutional relations in the country. Institutionalization is crucial for social development. As a result of institutionalization results in the continuous institutional space, forming the interconnection and interdependence of social institutions. Coherence of institutions supports the unity and stability of the institutional system as a whole, gives a synergetic effect of their mutual work. The institutionalization of the social sphere creates a hierarchy of formal rules and norms, providing a complication of the procedure of changing institutions as determined by their hierarchical rank. Social policy of our state in recent years, suffers from many problems that accumulate with the years, creating an insurmountable negative force that leads to social dissonance and conflict in Ukrainian society. Defining the role of the state in the institutionalization of social policy it is possible to find the direction of improvement of social relations in Ukraine, to find ways of improving her social status.

Key words: institution, institutionalization, rules, regulations, the state, social policy, asplin relationship.

М. М. ВОЙТЮК,

аспірант, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины

РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИИ СОЦИАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ В УКРАИНЕ

Государство как субъект общественных отношений имеет важное значение в решении насущных вопросов. Национальный уровень – это самый высокий, одновременно и начальный этап установления институциональных отношений в стране. Институционализация имеет чрезвычайно важное значение для социального развития общества. В результате институционализации образуется непрерывное институциональное пространство, в результате чего формируется взаимосвязь и взаимозависимость социальных институтов. Когерентность институтов поддерживает единство и устойчивость институциональной системы в целом, дает синергетический эффект их взаимной работы. Институционализация социальной сферы создает иерархию формальных правил и норм, предусматривая усложнение процедуры изменения институтов по мере возрастания их иерархического ранга.

Социальная политика нашего государства в последние годы страдает от большого количества проблем, которые накапливаются с годами, создавая непреодолимую негативную силу, что приводит к возникновению социальных диссонансов и конфликтов в украинском обществе. Определив роль государства в институционализации социальной политики, возможно найти направления гармонизации социальных отношений в Украине, способы улучшения ее социального положения.

Ключевые слова: институт, институционализация, нормы, правила, государство, социальная политика, общественные отношения.

© Войтук М. М., 2017

Постановка проблеми. Інституціоналізація соціальної політики сприяє передбачуваності та впорядкованості всіх сфер суспільного життя людини, суспільства в цілому. У такій ситуації суспільне життя характеризується стійким рівнем розвитку, а система інститутів стає надійним захистом від екстремізму, непередбачуваності, волонтаризму, забезпечуючи висококоорганізовані форми взаємодії індивідів у політичній і економічній сферах. Сьогодні загострення суспільних відносин в Україні потребує негайного упорядкування, спрямування їх у правильне русло. З'ясування ефективних механізмів впливу держави на процеси інституціоналізації соціальної сфери як особливої сфери, що безпосередньо пов'язана із життєвими потребами людини і найбільшою мірою впливає на соціальну безпеку населення, є важливою науковою проблемою, яка потребує ґрунтовного розв'язання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням процесів інституціоналізації соціальної політики в Україні присвячені роботи таких учених, як: М.А.Алфьоров, А.І.Бойко, В.Я.Зимогляд, С.В.Ковбасюк, В.Ф.Лісна, А.М.Михненко, О.М.Петроє, В.П.Трощинський та ін.

Однак питання ролі держави в становленні та реформуванні соціальної політики через стрімку зміну соціальних орієнтирів та виникнення нових конфліктів, що потребують конструктивного розв'язання, мають бути вивчені детальніше з урахуванням подій сьогодення.

Актуальність. За останні роки в Україні відбуваються суттєві зміни інституційних засад усіх сфер життя. Зростання соціальної напруженості, падіння рівня життя населення, бідність, загострення соціальних конфліктів – усе це говорить про дисбаланс у суспільстві. Тому вивчення процесів інституціоналізації соціальної політики держави є надзвичайно актуальним питанням та вимагає негайного вирішення на національному рівні.

Мета статті – визначити процес вироблення й закріплення соціальних норм, правил, статусів, ролей і перетворень інституціоналізації соціальної політики в Україні на систему, що спрямована на задоволення соціальних потреб, установити недоліки сучасної української соціальної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. У соціології інституціоналізація – це типізація звичних дій суб'єктів різного роду. Варто сказати, що інституціоналізація означає типізацію не тільки дій, а й суб'єктів в інститутах. Тобто дії певного типу повинні здійснювати актори того самого типу [2, с. 91]. У практичній діяльності це означає, що формування інституту потребує обов'язкового створення чітких моделей поведінки для певних категорій осіб [4].

У сучасному суспільстві як основний суб'єкт соціального управління звичайно розглядається держава. Однак останнім часом більш активною є роль громадянського суспільства, що, на наш погляд, пов'язано із загальною тенденцією переростання нормативно-рольових інститутів (таким інститутом є сучасна держава) в комунікативні. Тому інститут соціального управління є, на нашу думку, насамперед результатом певної конкретно-історичної комбінації інститутів держави й інститутів громадянського суспільства як основних суб'єктів соціального управління [6].

У найзагальнішому вигляді під інституціоналізацією слід розуміти процес утворення, закладення і розвитку будь-яких нових державних та суспільних інституцій як усталених форм організації діяльності людини. Інституціоналізація – активний процес вироблення і закріплення соціальних норм, правил, статусів, ролей і перетворення їх на систему, що спроможна діяти заради задоволення громадянських потреб [2].

Інституціоналізація є не що інше, як заміна спонтанної чи експериментальної поведінки на передбачувану поведінку, яка прораховується, моделюється і регулюється. Нині для України досить важливим є не тільки питання, яким має бути громадянське суспільство, а й що необхідно для його інституціоналізації [3].

Інституціоналізація в державно-правовій сфері є одним із ключових механізмів обмеження і демократизації державної влади. Такі державно-правові інститути, як поділ влади, відокремлення державної і муніципальної влади перешкоджають її концентрації. А системний рі-

вень інституціоналізації веде до зближення основних змістових елементів державної політики і функціонування розвинутої юридичної системи, наслідком чого є реальне втілення концепції правової держави [4].

Інституціоналізація у сфері держави і права може бути визначена як формалізація й організація суспільних відносин, створення організаційних структур з ієрархією влади, регламентація і легалізація діяльності індивідів, їх взаємовідносин, процес офіційного нормативного закріплення соціальних інтересів і ідей, наслідком чого є перетворення державно-правових явищ на стійкі системні утворення [2].

Визначимо місце держави як суб'єкта соціальних відносин. На рис. 1 представлено схему взаємодій суб'єктів (учасників) соціальних відносин у суспільстві.

Рис. 1. Суб'єкти соціальних відносин

Таким чином, із рис. 1 видно, що сторонами соціальних відносин виступають роботодавець, найманий працівник і держава як носії первинного права. Суб'єктами соціального діалогу є носії як первинного, так і делегованого права у сфері соціально-трудова та соціально-економічних відносин. Держава як суб'єкт у суспільних відносинах займає ключове місце.

Управління соціально-політичними процесами не можливе без певних орієнтирів, які дають змогу планувати й контролювати виконання основних показників. Їх роль виконують соціальні нормативи та соціальні стандарти. Отже, головне завдання держави – сформулювати нормативно-правову базу соціально-трудова та соціально-економічних відносин, установити мінімальні гарантії для громадян загалом (прожитковий мінімум) і працівників зокрема (мінімальна заробітна плата) [7].

Існує таке поняття в соціальній політиці, як соціальні нормативи. Соціальні нормативи – це регламентовані значення соціальних показників, що виражають систему типових вимог соціальних суб'єктів до соціальних об'єктів з метою забезпечення відтворення й розвитку суспільства та розв'язання його соціальних проблем. Їх розділяють на кілька груп:

1) нормативи з природничо-науковим обґрунтуванням, що є найбільш об'єктивними (норми харчування, одягу, медикаментів, витрат на комунальні послуги). Їх покладено в основу мінімального споживчого бюджету людини, який включає: витрати на харчування; придбання одягу, білизни, взуття; предмети санітарії, гігієни, ліки та медикаменти; меблі, посуд, культуртовари та інші предмети культурно-побутового господарювання; житло та комунальні послуги;

культурно-освітні заходи; послуги транспорту та зв'язку; перебування дітей у дошкільних закладах; ведення особистого підсобного господарства;

2) нормативні показники із визначення рівня допомоги в разі нестандартних ситуацій (на поховання, травматизм, у разі втрати годувальника та ін.) цілковито залежать від рівня розвитку економіки й соціальної політики;

3) нормативи рівня здоров'я; рівня та тривалості життя; рівня травматизму [7].

Основою формування системи соціальних стандартів і державних соціальних гарантій є Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії". Державні соціальні стандарти – це визначені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або комплекс нормативів, на основі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій. Згідно зі ст. 6 Закону вводиться базовий державний соціальний стандарт (БДСС), згідно з яким устанавлюється прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сферах доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я та освіти. Уведення БДСС припускає, що держава бере на себе фінансування лише мінімальних соціальних гарантій, необхідних для задоволення основних потреб людини. Задоволення ж інших соціальних потреб передбачає забезпечення за рахунок недержавних джерел фінансування. БДСС устанавлюється на певний строк, оскільки при збільшенні фінансових можливостей держави може бути збільшений і його рівень [1].

Для системного сприйняття процесу реалізації соціальної функції держави у виконанні завдань національної соціальної політики представимо інституційну модель проведення соціальної політики в Україні у вигляді схеми (див. рис. 2). Отже, бачимо, що система соціального діалогу в Україні має чітко підпорядковану ієрархічну структуру: вихідними для соціальних партнерів нижчого рівня є рішення, прийняті на вищих рівнях соціального діалогу.

На території відповідної адміністративно-територіальної одиниці стороною соціального діалогу можуть бути органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законодавством. На локальному рівні в соціальному діалозі беруть участь дві сторони: сторона працівників, суб'єктами якої є первинні профспілкові організації, а в разі їх відсутності – вільно обрані для ведення колективних переговорів представники працівників; сторона роботодавця, суб'єктами якої є роботодавець та/або уповноважені представники роботодавця.

Для участі в колективних переговорах з укладення колективних договорів і угод, тристоронніх або двосторонніх органах та в міжнародних заходах склад суб'єктів профспілкової сторони та сторони роботодавців визначається за критеріями репрезентативності на національному рівні рішенням Уряду, на галузевому і територіальному рівнях – призначається відповідним органом виконавчої влади [7].

Завдання інституціоналізації громадянського суспільства в Україні ускладнюється тим, що в інституційній системі відсутні положення про громадські ініціативи, громадські рухи та інші форми участі, за допомогою яких громадяни висловлюють та відстоюють свої інтереси. Відсутність наявних сьогодні ефективних модернізаційних процесів спричинена неузгодженістю інтересів різних суспільних груп, а започатковані інституційні перетворення не відповідають вимогам для розвитку соціальної політики України.

Для концентрації зусиль з модернізації соціальної політики важливо досягти солідарності, узгодженості інтересів, внутрішньої лояльності. Тому процеси конструювання нового соціального порядку, що відповідає принципам інформаційного суспільства з високою ефективністю інституційної структури, необхідно розглядати в термінах сутнісних характеристик інституціональних процесів [3].

Сьогодні політична безпека українського соціуму перебуває під великою загрозою, і якість соціальної політики залежить від якості влади (управління), її ефективності й рівня довіри в суспільстві. Отже, новим напрямом управління інституційними процесами соціальних відносин має стати створення інститутів дієздатної, соціально відповідальної держави, а також знаходження чинників, які будуть забезпечувати належний соціальний розвиток.

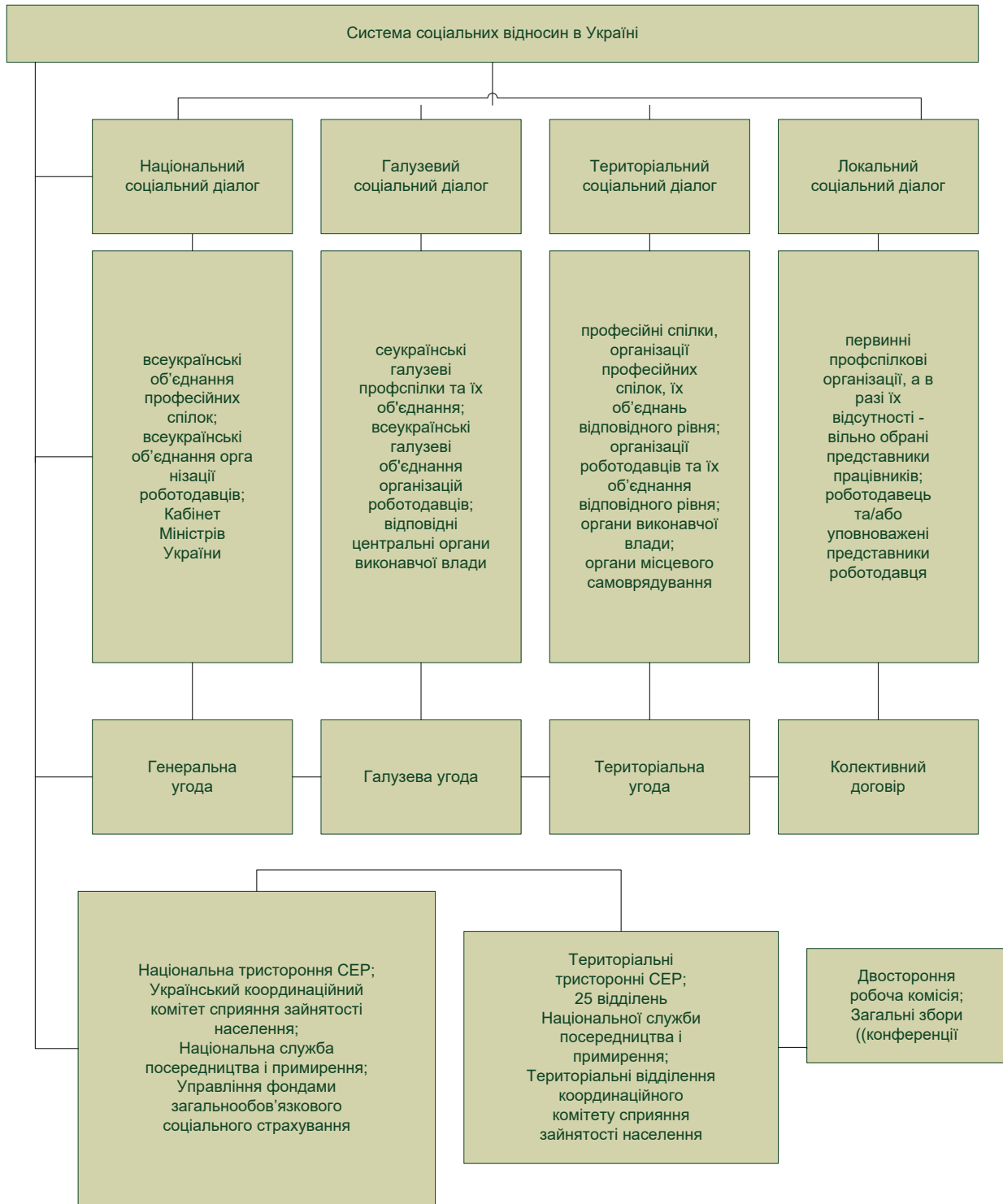

Рис. 2. Інституційна модель проведення соціальної політики в Україні

Саме в такому руслі має бути сформульований розподіл повноважень між центральною та місцевою гілками влади і створення життєздатної системи демократичного самоврядування. На сьогодні відомо, що сучасна соціальна політика не сприяє зміцненню стабільності і єдності нашої державності останніми роками зростають напруженість у суспільстві, роз'єднаність регіонів, місцевих співтовариств, знижується їх економічна ефективність, поглиблюється диференціація територіального розвитку, погіршуються показники рівня і якості життя населення.

Здійснення певних функцій на національному або навіть регіональному рівні часто пов'язане з великими витратами, тоді як їх здійснення на місцевому рівні може бути менш затратним, але принесе не менше користі для соціального добробуту країни [3].

Протягом останніх десяти років в Україні основні зусилля влади були спрямовані на вирішення найгостріших для країни соціальних питань – ліквідації бідності та створення засад формування забезпеченого суспільства шляхом розширення витрат і виплат соціального призначення, однак це не забезпечило ефективного і стійкого підвищення добробуту населення, а також підвищення якості життя, у тому числі його трудової складової. Численні реформи, які здійснювалися в країні останнім часом, не досягли бажаного результату.

Низька ефективність соціальних реформ спричинена частково тим, що зміни проводились у рамках патерналістської парадигми управління, за якої влада є суб'єктом, а суспільство виступало як об'єкт. Тривалий час право визначати пріоритети концентрувалося в руках влади, а від окремої людини залежало небагато. Не менш важливою є така деформація політики, коли держава багато в чому ігнорувала тією чи іншою мірою соціальні зобов'язання, залишаючи людей наодинці зі своїми проблемами, особливо в останні роки. У цьому разі в суспільстві починають діяти сили відцентрового характеру, егоїзм та індивідуалізм, які першочергово формують інтереси людей. Як наслідок, ми бачимо в Україні низький рівень ефективності соціальної політики держави, відсутність не тільки підвищення рівня життя населення, а навіть стрімке падіння соціальних та економічних благ, відчутне зростання бідності українців.

Істотним недоліком сучасної української соціальної політики є відсутність чіткої концепції цілей та пріоритетів, заснованих на реальних економічних можливостях. Наприклад, чого варте підвищення пенсій та заробітних плат у поточному році, якщо воно відразу спричиняє зростання рівня інфляції. Соціальні виплати, які надаються і не мають під собою реальних економічних розрахунків, лише погіршують соціальний захист населення. Це спричиняє виникнення низки диспропорцій у розподілі матеріальних благ, наприклад співвідношення між заробітною платою 10% найбільш високооплачуваної частини населення і такої самої частки найменш оплачуваних працівників (для стабільного розвитку суспільства потрібно 1:8 або 1:10) в Україні становить приблизно 1:20, а на сьогодні і того більше. Це не єдина диспропорція, їх багато, і в сукупності вони дають суттєвий дисбаланс роботи інститутів соціальної політики України.

Показником успішності соціальної політики є система соціального захисту. У нашій країні вона включає соціальне страхування, соціальну допомогу та соціальні гарантії, пенсійне забезпечення.

В Україні досить широке пенсійне законодавство, що стосується пенсійної системи окремих категорій населення, наприклад державних службовців, депутатів, військовослужбовців, прокурорів, суддів, журналістів, чорнобильців. У ньому дуже багато неузгодженостей, які спричиняють конфлікти в соціальних відносинах країни. Реформування пенсійної системи має перманентний характер. Система соціальної допомоги є досить нелогічною. У процесі її реалізації є багато проблем із розрахунком чітких критеріїв бідності, існує складність обчислення адресних допомог для однієї сім'ї. Наприклад, кілька видів допомоги на виховання дітей, соціальну допомогу і житлову субсидію, на які має право одна і та ж сама сім'я, обчислюють із різних стандартів доходу. Більше того, постійно порушується достовірність задекларованих доходів. У середньому при декларуванні доходи занижуються на 30%. Також не виконуються норми державних соціальних гарантій. У спеціальному Законі України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" вказується, що основні соціальні гарантії не можуть бути нижче прожиткового мінімуму. Такий стан справ призводить до фінансових проблем, суперечностей серед суб'єктів соціальної системи.

Надання пільг регулюється 25 законами та актами Кабінету Міністрів. Серед тих, хто має право на пільги, за соціальним статусом – 31%, а за професійною ознакою – 13,8% населення. Це – надзвичайно велика цифра, а тому спроби припинити надання пільг окремим категоріям

спричиняє суспільні суперечності та конфлікти. До того ж не існує обліку наданих послуг, реального доходу сімей, а також інформації про надання пільг тим, хто їх потребує в першу чергу.

Таким чином, важливими проблемами соціальної політики України є:

- визначення шляхів суттєвого підвищення вартості національної робочої сили;
- поєднання політики економічного зростання з активною і сильною соціальною політикою;
- підвищення платоспроможного попиту населення;
- посилення мотивації праці;
- підвищення зайнятості населення.

Вказані вище проблеми соціальної політики України в найближчий час мають бути враховані та вирішені, оскільки вони можуть спричинити катастрофічні соціальні колізії інститутів соціальної політики держави [5].

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що інституціоналізація соціальної політики в Україні є активним процесом вироблення й закріплення соціальних норм, правил, статусів, ролей і перетворення їх на систему, що спрямована на задоволення соціальних потреб. Інституціоналізація в державній соціальній сфері є одним із ключових механізмів демократизації державної влади.

Установлено, що істотним недоліком сучасної української соціальної політики є відсутність концепції цілей та пріоритетів, заснованих на реальних економічних можливостях нашої держави. Сьогодні недостатньо політичних і соціальних норм та розпоряджень, що регулюють відповідні типи поведінки. Соціальна політика не до кінця інтегрована в соціально-політичну ідеологію і ціннісну систему суспільства. В Україні немає достатньо матеріальних засобів та умов, які дали б змогу виконувати навіть ті норми, які вже прийняті.

Тож визначення соціально орієнтованих напрямів розвитку соціальної політики нашої держави за активної участі інститутів державної влади у вигляді встановлення чіткої та логічної інституційної моделі реалізації соціальних норм і гарантій суспільства сприятиме стабілізації соціальних відносин в Україні, а тому є одним із ключових пріоритетів соціальної політики Української держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Соціальна політика в Україні : навч. посіб. / М. А. Алфьоров, В. І. Альохін, І. П. Бідзюра, О. Г. Карпенко. – Київ : ДП “Видавн. дім “Персонал”, 2014. – 272 с.
2. Бойко А. І. Соціальна трансформація суспільства та проблема світогляду / А. І. Бойко // Історичні науки. – 2004. – № 25. – С. 23–26.
3. Зимогляд В. Я. Інституціоналізація громадянського суспільства в Україні як політична проблема / В. Я. Зимогляд // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2012. – № 1 (11). – С. 234–242.
4. Ковбасюк С. В. Сучасна інтерпретація поняття “інституціоналізація” [Електронний ресурс] / С. В. Ковбасюк. – Режим доступу : <http://apdr.in.ua/v50/29.pdf>
5. Лесная В. Ф. Социальная политика: проблемы и пути их решения в Украине / В. Ф. Лесная // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. – 2015. – № 10. – С. 160–165.
6. Михненко А. М. Інституціоналізація суспільного розвитку : навч. посіб. / А. М. Михненко, Е. М. Макаренко, Н. Г. Макаренко. – Київ : НАДУ, 2011. – 292 с.
7. Петроє О. М. Соціальний діалог як інститут державного управління : навч.-метод. матеріали / О. М. Петроє ; упоряд. В. В. Святненко. – Київ : НАДУ, 2013. – 84 с.
8. Інституційне забезпечення кадрової політики у публічному управлінні: місія, роль та місце Національної академії державного управління при Президентові України : наук. доп. / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, А. І. Семенченко, Ю. П. Сурмін та ін. – Київ : НАДУ, 2015. – 160 с.

9. Сайт Державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua>

10. Петрос О. М. Основні напрями вдосконалення державного управління соціогуманітарним розвитком на регіональному рівні / О. М. Петрос // Вісн. НАДУ. – 2014. – № 2. – С. 69–74.

REFERENCES

1. Alf'orov M.A., Al'ohin V.I., Bidzjura I.P., Karpenko O.G. (2014), "Social'na polityka v Ukraini", navch. posib., K.: DP "Vyd. dim "Personal", 272 p. Bibliogr.: pp. 252–261.

2. Bojko A.I. (2004), "Social'na transformacija suspil'stva ta problema svitogljadu. Istorychni nauky", Vol 25, pp. 23–26.

3. Zymogljad V.Ja. (2012), "Instytucionalizacija gromadjans'kogo suspil'stva v Ukraini jak politychna problema", Visnyk Nacional'noi jurydychnoi akademii Ukrainy im. Jaroslava Mudrogo. Serija: Filosofija, filosofija prava, politologija, sociologija : zb. nauk. pr. / Nacional'na jurydychna akademija Ukrainy im. Jaroslava Mudrogo. – H. : Pravo, Vol 1 No11, pp. 234–242.

4. Kovbasjuk S.V. (2017), "Suchasna interpretacija ponjattja "instytucionalizacija"", Elekronyj resurs [Rezhym dostupu]: <http://apdp.in.ua/v50/29.pdf>.

5. Lesnaja V.F. (2015), "Socjal'naja polityka: problemy u puty yh reshentya v Ukrayne", Naukovyj visnyk Hersons'kogo derzhavnogo universytetu, Vol 10, pp. 160–165.

6. Myhnenko A.M. (2011), "Instytucionalizacija suspil'nogo rozvytku" : navch. posib., K. : NADU, p. 292.

7. Petroje O.M. (2013), "Social'nyj dialog jak instytut derzhavnogo upravlinnja", navch.-metod. materialy, K., NADU, p. 84.

8. Kovbasjuk S.V. (2015), Instytucijne zabezpechennja kadrovoi polityky u publicnomu upravlinni: misiia, rol ta mistse Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy, K., NADU, p. 160.

9. Sayt Derzhavnoyi sluzhbi zaynyatosti Ukrayini (2017), [Rezhym dostupu]: <http://www.dcz.gov.ua>

10. Petroe O.M. (2014), "Osnovni napryami vdoskonalennya derzhavnogo upravlinnja sotsiogumanitarnim rozvitkom na regionalnomu rivni", Visnik NADU, Vol 2, pp. 69–74.

SUMMARY

Institutionalization of social policy contributes to the predictability and orderliness of all spheres of social life of a person, society as a whole. In such a situation, social life is characterized by a stable level of development, and the system of institutions becomes a reliable protection against extremism, unpredictability, voluntarism, providing highly organized forms of interaction of individuals in the political and economic spheres. At present, aggravation of public relations in Ukraine requires immediate regulation, directing them into the right channel as a powerful means of such regulation, and the state is the main subject of this process. The explanation of effective mechanisms of the state's influence on the processes of institutionalization of the social sphere, as a special sphere, which is directly related to the human needs of life and to the greatest extent influences social security of the population, is an important scientific problem that needs a thorough solution.

In modern society, the main subject of social management is usually considered by the state. However, recently, the role of civil society has become more active, which, in our opinion, is related to the general tendency of the growth of normative-role institutions (such a modern state is a institution) in communicative. Therefore, the Institute of Social Management, in our opinion, is primarily the result of a specific historical combination of institutes of the state and civil society institutes as the main subjects of social management.

Management of socio-political processes is impossible without certain guidelines, which allow to plan and control the implementation of key indicators. Their role is fulfilled by social standards and

social standards. Consequently, the main task of the state is to form a legal and regulatory framework for social and labor relations and socio-economic relations, to establish minimum guarantees for citizens in general (subsistence minimum) and workers in particular (minimum wage).

Thus, it can be argued that institutionalization is an active process of developing and consolidating social norms, rules, statuses, roles and transforming them into a system aimed at satisfying social needs. Institutionalization in the state social sphere is one of the key mechanisms of democratization of state power.

It is established that the lack of a conception of goals and priorities based on real economic opportunities of our state is a significant disadvantage of modern Ukrainian social policy. There are currently not enough political and social norms and regulations governing the appropriate types of behavior. Social policy is not fully integrated into the socio-political ideology and value system of society. Ukraine does not have enough material resources and conditions that would allow even those norms that have already been adopted to be implemented.

Consequently, we can conclude that the definition of socially oriented areas of development of the social policy of our state with the active participation of state institutions as a clear and logical institutional model for the implementation of social norms and guarantees of society will contribute to the stabilization of social relations in Ukraine and, therefore, is one of the most important priorities of the social policy of the Ukrainian state.